

CEES info

Bilten Crnogorskog elektrodistributivnog sistema • Broj 3 • Podgorica • Novembar 2017.

Regioni 3 i 6 uoči zime
Priprema je najvažnija

Nastavlja se ugradnja
“pametnih brojila”
U toku realizacija III faze Projekta

Investicije

Izgradnja TS “Novi Ulcinj” po planu

Završen trening
liderske vještine

Menadžeri zadovoljni

Posljednje pripreme uoči zime

Aktivnosti Službe održavanja Regiona 3 ovih dana prevažodno su usmjerene na rekonstrukciju niskonaponskih i visokonaponskih mreža i pripremu tih elektroenergetskih objekata za predstojeći zimski period. U tom cilju saniraju se kritična mjesta na mrežama koja se evidentiraju prilikom svakodnevnog obilaska objekata, a precizne podatke o stanju mreže, posebno 10 kilovoltnih dalekovoda, dobijaju i preko snimanja koordinata nadzemne VN mreže pomoću GPS uređaja, na čemu se radilo u prethodnih šest mjeseci.

-Taj proces na ovom području je okončan krajem septembra a trenutno je u toku prenos podataka iz uređaja i dokumentacije u računar. To znači da ćemo imati izvanrednu bazu podataka visokonaponske mreže i objekata koja će nam mnogo značiti pri održavanju elektroenergetske infrastrukture, što je naša osnovna uloga – istakao je šef Službe, Saša Pešić.

On se nada da će se u susret zimi i sniježnim padavinama završiti i raskresivanje trase nadzemnih vodova, posebno 10 kV dalekovoda. Još početkom septembra je na osnovu snimaka DV 10kV GPS uređajem urađena tabela sa dionicama koje su najurgentnije za sječu.

-To je, ukupno, 43 km dionica koje treba raskresati od rastinja i grana drveća. Kako na području Regiona 3 ima 490 km nadzemnih 10 kV dalekovoda, to znači da smo za prosijecanje kandidovali nepunih 9 odsto od ukupne dužine – kazao je Pešić podsjetivši da je služba kojom rukovodi nadležna za razučenu elektrodistributivnu mrežu na području šest opština (Berane, Rožaje, Petnjica, Andrijevica, Plav i Gusinje), koja je u jednom dijelu i prilično amortizovana. U prilog tome govore podaci Sektora za održavanje (eBS) da je više materijala i novca za građevinske radove utrošeno za saniranje prekida nego za realizaciju Planom održavanja predviđenih radova.

-Dotrajala NN i VN mreža se ulaganjem u redovno, pre-

Intervencija na DV 10kV "Rudeš - Lokve"

ventivno održavanje donekle može sanirati, ali pravi i dugotrajni rezultati dobijaju se realizacijom Plana investicija za ovo područje. Trenutno se u Rožajima realizuje nekoliko investicija, tj. izvode se radovi na DV 10kV „Dacići“ - dionica „Zekići-STŠ Daciće“, kao i na dijelu dalekovoda „Bać-Malindubrava“, te na 10 kilovoltnom dalekovodu „Malindubrava-Crnča“ – kazao je Pešić i dodao:

-U ovom momentu na terenu kuburimo sa određenim sitnim materijalom, opremom i alatom, što utiče na efikasnost rada. Ali, CEDIS je mlada kompanija i još se privikavamo na nov način funkcionisanja. Određeni problemi u radu definitivno će se prevazići nakon sticanja iskustva.

Aktivnosti na poboljšanju sigurnosti napajanja

Pored otklanjanja havarijskih stanja, u Regionu 3 je u prethodnom periodu dosta rađeno i na poboljšanju sigurnosti napajanja potrošača. U tom cilju zamijenjen je veći broj stubova, provodnika i ovjesne opreme po Planu održavanja za ovu godinu.

- Na DV 10 kV vodu „Rijeka Marsenića – Šekular“ u Beranama zamijenjeno je 25, a na vodu 10 kV „Lubnice – Glavaca“ veći dio stubova. Kroz projekat havarijskog održavanja zamijenjen je veliki broj stubova i na drugim vodovima – kaže Asmir Cindrak, inženjer II za nadzemne vodove u Službi održavanja.

Prema njegovim riječima, zamijenjeno je i 30 drvenih stubova i ugrađen linijski rastavljač na DV 10 kV „Kralje“, na području Andrijevice. Takođe je za potrebe lokalne uprave izmješten dio voda DV 10kV „Rudeš“ i dio voda DV 10 kV „Petnjica“.

- Na većem broju niskonaponskih mreža zamijenjen je dio stubova sa ovjesnom opremom, umjesto golih provodnika ugrađivan je samonosivi kablovski snop. Trenutno je u toku ugradnja krajnjih zateznih stubova i rastavljača, kao i priprema za prosijeacanje rastinja – kazao je Cindrak i dodao da je zbog jakog vjetera i snijega koji je ove godine poranio i pao na goru sa koje lišće još nije opalo, u periodu od 07. do 10 oktobra došlo do brojnih havarija na distributivnoj mreži.

- Mokri i teški snijeg savijao je i lomio drveće što je izazvalo brojne prekide provodnika i lomljenje stubova. Drveće je padalo i na pristupne puteve koje smo morali prethodno rasčistiti da bi dospjeli do mjesta kvara. Požrtvovanim radom ekipa na terenu veliki dio ovih havarijskih stanja je brzo otkonjen – kazao je Cindrak.

Monter Vuksan Mijović na radnom zadatku

Priprema je najvažnija

U cilju pripreme objekata za zimsku sezonu ekipe Službe održavanja vazdušnih vodova Regiona 6 svakodnevno rade na zamjeni dotrajalih stubnih mjesta na 10 kV dalekovodima i niskonaponskim mrežama kako bi se povećala statička stabilnost vodova i sigurnost napajanja potrošača električnom energijom. Pored drvenih i armirano-betonskih stubova, ugrađuju se i čelično-rešetkasti na najkritičnijim tačkama na mreži.

Miloš Konatar, šef Službe održavanja, kaže da su od početka godine uspjeli da ugrade oko 1100 drvenih i betonskih stubova i preko 30 hiljada metara samonosivog kablovskog snopa raznih presjeka.

-Da nije bilo problema sa realizacijom tenderske procedure za građevinske radove, uradilo bi se znatno više. Nakon sklapanja ugovora o izvođenju građevinskih radova početkom septembra, maksimalno smo se angažovali na saniranju kritičnih tačaka na razučenoj niskonaponskoj i 10 kilovoltnoj mreži - kaže Konatar koji naglašava da im nedostaje inženjera u službi, a dobro bi im došlo i podmlađivanje monterskog kadra. Neophodno je, takođe, podmlađivanje voznog parka, posebno terenskih vozila koja su već dugo u upotrebi.

-Nastojimo da postojeće objektivne probleme prevazilazimo dobrim planiranjem i rukovođenjem, a prije svega maksimalnim angažovanjem svih zaposlenih u službi. Konfiguracija terena Regiona 6 sa stanovišta napajanja električnom energijom, održavanja elektroenergetskih objekata, očitavanja potrošnje i kontrole potrošača je vrlo nepovoljna zbog velikih dužina 10 kV vodova i niskonaponskih mreža koje su pretežno nadzemne. Veliki broj planinskih sela, mala gustina naselja i priključaka po kilometru mreže dodatno otežavaju problem kvalitetnog i sigurnog elektroenergetskog opskrbljivanja. Na ruralnom području trafostanice 10/0,4kV su napojene radijalno, a izražen je i problem statičke stabilnosti vazdušnih vodova na seoskim i planinskim područjima – istakao je Konatar.

Sa druge strane, gradska i prigradska mreža je u dobrom

Zamjena trafoa u STS "Kaševari"

stanju jer su TS 10/0,4KV pretežno dvostrano napojene, a niskonaponska mreža je u prethodnom periodu potpuno rekonstruisana kroz projekat ugradnje brojila za daljinsko očitavanje i upravljanje potrošnjom.

Pored navedenog, ekipe iz Grupe za trafostanice svakodnevno vrše provjeru ispravnosti ulja u trafoima, provjeru prekidača i čišćenje trafostanica kako bi se i ovi objekti pripremili za zimsku sezonu.

Privodi se kraju i snimanje 10 kV dalekovoda sa GPS koordinatama i stubnim listama, što će znatno olakšati planiranje poslova na ovim objektima, kao i njihovo održavanje.

Posvećenost stvara uspjeh

U nadležnosti Službe održavanja Regiona 6 su razučeni elektroenergetski objekti u tri opštine (Bijelo Polje, Mojkovac i Kolašin), a tim zahtjevnim i odgovornim poslovima koordiniraju svega dvojica elektro inženjera: Branko Knežević, glavni inženjer za vazdušne vodove i Boris Grujić, inženjer II za vazdušne vodove. Iako je u CEDIS-u od februara ove godine (ranije je bio angažovan kroz program stručnog osposobljavanja), Branko se vrlo brzo uklopio u sistem i odgovorno i kvalitetno rukovodi svim aktivnostima iz nadležnosti ove službe. Kazao nam je da, iako je riječ o vrlo odgovornom poslu, uz posvećenost i profesionalan odnos prema povjerenim poslovima, pravilno planiranje i rukovođenje, te angažovanje svih zaposlenih, mogu se postići dobri radni rezultati. Sličan stav ima i Boris, koji je „zaokružio“ 10 godina radnog staža. Kažu da veliki protok dokumentacije, neophodno izvještavanje prema centrali i rad u EBS-u zatijevaju dosta boravka u kancelariji, pa im ne ostaje dovoljno vremena za kontrolu i prisustvo na terenu, koji je i inače, prevelik za dvojicu.

Montaža kablovskog voda na AB stubu na DV 10 kV "Tutice"

Usljed nevremena koje je početkom oktobra zadesilo ovaj region, došlo je do velikog broja ispada na 10 kV dalekovodima i niskonaponskim mrežama, ali su uz veliko zalaganje svih zaposlenih u Službi održavanja i pravovremeni odziv i odgovorno angažovanje zaposlenih koji nijesu pripravn, uspjeli da saniraju sve kvarove u najkraćem mogućem roku.

Izgradnja TS „Novi Ulcinj“ po planu

Radovi na izgradnji TS 35/10kV „Novi Ulcinj“ u naselju Pinješ 2 u Ulcinju, koja je neophodan infrastrukturni preduslov za dalju turističku valorizaciju ove najjužnije crnogorske opštine, odvijaju se planiranom dinamikom. Trenutno je u toku izvođenje građevinskih radova na ovom infrastrukturnom objektu koji, po planu, treba da se završi do 31. decembra, a izvođač radova je AD „Energomontaža“ iz Beograda.

„Novi Ulcinj“ će, da podsjetimo, imati instalisanu snagu 2x8MVA, sa ukupno pet ćelija 35kV, dok će razvodno postrojenje 10kV imati 13 ćelija od kojih će 8 biti izvodne.

U postrojenje će biti ugrađena najsavremenija mikroprocesorska integrisana zaštita, upravljanje trafostanicom će biti lokalno, dok će se u perspektivi ovim infrastrukturnim objektom moći upravljati i daljinski iz Dispečerskog centra.

Sa trafostanice će se direktno napajati 3.073 domaćinstva sa područja Pinješa, Nove Mahale, Metriza, Prisana, Starog Grada, kao i hoteli „Albatros“, „Mediteran“ i „Holegro“, a bolje napajanje će imati i oko pet i po hiljada potrošača sa područja užeg gradskog jezgra, jer će se rasteretiti TS „Grad“, koja je godinama preopterećena u „špicu“ sezone. Biće, takođe, riješeno i ljetnje

preopterećenje vazdušnog voda iz trafostanice „Kodra“ do trafostanice „Grad“, koje je posljedica nekontrolisane izgradnje objekata na tom području.

Realizacija ovog projekta, vrijednog oko dva miliona eura, podrazumijeva i izgradnju tri priključna 35kV i sedam 10kV kablovskih vodova, a kompletan projekat CEDIS finansira iz sopstvenih sredstava.

Investicije

Pored gradnje nove trafostanice naponskog nivoa 35/10kV i pripadajuće mreže, tokom ove i naredne godine u Ulcinju je predviđeno ulaganje od milion i 400 hiljada eura u izgradnju novih kablovskih vodova, kao i izgradnja novih TS 10/0,4kV u vrijednosti od 260 hiljada eura, te rekonstrukcija 22 postojeće, vrijedna oko 300 hiljada eura.

Planirana je, takođe, rekonstrukcija 35/10kV trafostanica „Velika plaža 1“, „Velika plaža 2“ i „Grad“ u koju će biti uloženo oko 200 hiljada eura.

Realizacijom ovih investicija kvalitet lokalnog elektrodistributivnog sistema biće podignut na znatno viši nivo.

Nastavlja se ugradnja „pametnih“ brojila

U toku realizacija III faze

Crnogorski elektrodistributivni sistem drži korak sa planovima za ovu godinu u pogledu modernizacije mjerenja potrošnje električne energije. Od početka realizacije III faze Projekta ugradnje „pametnih“ brojila do sada još oko tri hiljade kupaca uvedeno je u sistem daljinskog očitavanja potrošnje. Kako je trećom fazom predviđena instalacija 45 hiljada novih mjernih uređaja, realno je očekivati da će se Projekat realizovati u planiranom roku, tj. do maja 2019.godine. U tom periodu u centralnoj regiji ugrađiće se oko 15 hiljada brojila, u primorskoj 18 i u sjevernoj oko 12 hiljada brojila. Ovog puta multifunkcionalni mjerni uređaji implementiraju se uglavnom u prigradskim i gusto naseljenim ruralnim predjelima Crne Gore u kojima do sada nije bilo ugradnje. Realizacijom III faze projekta, vrijedne 39 miliona eura, oko 310 hiljada potrošača biće u sistemu daljinskog očitavanja potrošnje, što je oko 82 odsto.

Boris Cvetković, šef Centra za mjerenje, kaže da je do sada završeno i blizu 10 hiljada inspekcija mjernih mjesta u preko 100 traforeona u okviru kojih se određuje odgovarajući tip radova za mjerno mjesto i mrežu. Radovi se trenutno izvode u regionima 2, 3 i 6. Uz rekonstrukciju i izmještanje mjernih mjesta i ugradnju novih ormara, vrši se i rekonstrukcija niskonaponskih mreža, odnosno dovođenje pripadajuće mreže u stanje koje može da podrži modernu tehnologiju za daljinsko mjerenje potrošnje električne energije.

-Zbog prateće rekonstrukcije niskonaponskih mreža i mjernih mjesta, realizacija ovog strateškog projekta doprinosi transformaciji elektrodistributivne mreže u modernu i energetski efikasniju, kao i poboljšanju kvaliteta i bezbjednosti u napajanju električnom energijom. Projekat će omogućiti i kvalitetnije podatke o potrošnji, što je preduslov za racionalan razvoj i eksploataciju elektrodistributivnih mreža – kaže Cvetković.

Prema njegovim riječima, snimaju se i geolociraju kompletni traforeoni i mjerni mjesta u Geografsko-informacionom sistemu (GIS), tako da će svi prostorni i teh-

nički podaci elektrodistributivne mreže biti objedinjeni u jedinstvenu bazu podataka. To će znatno olakšati planiranje i investiciono i tekuće održavanje i uvesti red u korišćenju distributivnog sistema.

Projekat je, da podsjetimo, pokrenut u decembru 2011. godine a od tada je ugrađeno preko 270 hiljada brojila, čime je u sistem daljinskog očitavanja uvedeno više od 70 odsto korisnika elektrodistributivnog sistema.

Cvetković ističe da analiza efekata korišćenja ove savremene tehnologije pokazuje da su rezultati pozitivni po svim parametrima. Kako se povećava broj potrošača u sistemu daljinskog očitavanja potrošnje, tako se u kontinuitetu smanjuju i gubici električne energije.

Usvojen Akt o procjeni rizika

Ovaj dokument, koji je od temeljnog značaja za bezbjednost i zdravlje na radu, biće dostupan svim zaposlenima koji žele da izvrše uvid u procjenu rizika za svoje radno mjesto, shodno dogovoru sa predstavnicima sindikalnih organizacija

Potpisivanjem Izjave o zaštiti sa ocjenom rizika od strane izvršnog direktora, usvojen je 28.septembra Akt o procjeni rizika za radna mjesta u CEDIS-u, čime je ispunjena jedna od najvažnijih zakonskih obaveza iz oblasti zaštite i zdravlja na radu.

-Osnovni cilj izrade Akta o procjeni rizika na radnom mjestu i u radnoj sredini je unapređenje uslova rada i radne sredine, odnosno prevencija povreda na radu, profesionalnih bolesti i bolesti u vezi sa radom i zaštita zdravlja zaposlenih, što je i smisao zakonske obaveze. Na osnovu procijenjenih rizika sprovode se konkretne preventivne mjere za smanjenje i otklanjanje rizika, što zapravo predstavlja proces upravljanja rizikom – objašnjava Bosa Đuričanin, koordinator za poslove zaštite u CEDIS-u i član stručnog tima za izradu ovog akta koji je formiran po nalogu izvršnog direktora.

Za rukovodioca tima inemovan je Milan Marjanović, rukovodilac Sektora za zaštitu i usluge, a u njegovom sastavu su i Daliborka Bulatović, Ljubiša Jočić, Ljiljana Pejović, Veseljko Komnenović, Dragić Zeković, dok konsultantske usluge pruža dr Branka Stanković, specijalista medicine rada a savjetodavnu podršku Milorad Terzić, stručno lice za zaštitu i zdravlje na radu. Značajan doprinos u izradi akta dali su i predstavnici sindikalnih organizacija.

-Sama činjenica da se procjena rizika zasniva na sistemskom evidentiranju i procjenjivanju svih faktora u procesu rada, mogućih opasnosti i štetnosti na radnom mjestu i u radnoj sredini koje mogu da prouzrokuju povredu na radu i oštećenje zdravlja, te evidentiranje i procjenjivanje radnih procesa, radnih mjesta, sredstava za rad, sirovina i materi-

Stručni tim za izradu akta

jala koji se koriste u tehnološkom i radnom procesu, kao i drugih faktora koji mogu izazvati rizik, sama po sebi dovoljno ukazuje na kompleksnost i složenost procesa procjene rizika na radnom mjestu i u radnoj sredini u CEDIS-u. Stoga Akt o procjeni rizika predstavlja rezultat intenzivnog rada, ogromnog napora, uloženog znanja i iskustva, kao i poznavanja radnog i tehnološkog procesa od strane članova Tima za izradu Akta – naglasila je Đuričanin i dodala da je donošenjem ovog sistemskog akta iz oblasti zaštite i zdravlja na radu, pored ranije donijetih akta, CEDIS normativno potpuno uređio oblast zaštite i zdravlja na radu.

- Implementacijom propisanih mjera, procedura, pravila i uputstava od strane svih učesnika u procesu rada, dajemo doprinos suštinskom stvaranju zdravih i bezbjednih uslova na radu. Zato od zaposlenih očekujemo odgovoran odnos u primjeni mjera i pozivamo ih da svi zajedno radimo na prevenciji rizika, jer je to zajednički interes svih u CEDIS-u – naglasila je Đuričanin.

Ona ističe da je poslovna odluka i opredjeljenje CEDIS-a da izradu Akta o procjeni rizika i ostale stručne poslove iz zaštite i zdravlja na radu obavlja samostalno, odnosno preko zaposlenih iz Sektora za zaštitu i usluge, koji imaju licencu Ministarstva rada i socijalnog staranja za obavljanje stručnih poslova zaštite i zdravlja na radu, u duhu načela da se prednost u organizaciji stručnih poslova daje

Akt sistematizovan u tri knjige

-Akt o procjeni rizika sistematizovan je u tri knjige. U prvoj su prikazani zakonom propisani podaci pri procjeni rizika, metodologija, zaključci i plan mjera, dok druga knjiga sadrži pregled procjene rizika za sva radna mjesta, osim radnih mjesta u Operativnoj direkciji za koju je pregled procjene rizika dat u trećoj knjizi.

Procjena rizika za sva radna mjesta izvršena je SME, tabelarnom 5x5, metodom za prepoznate opasnosti i štetnosti na radnom mjestu, koje su utvrđene na osnovu anketiranja zaposlenih – objašnjava član Tima, Daliborka Bulatović. Za prepoznate opasnosti i štetnosti na radnom mjestu izvršena je, prema njenim riječima, procjena vjerovatnoće nastanka povreda na radu, profesionalne bolesti, odnosno bolesti u vezi sa radom, radnim mjestom i radnom sredinom na osnovu izloženosti zaposlenih tim opasnostima i štetnostima. Zatim je konsultant, kao stručnjak iz oblasti medicine rada, prema utvrđenim opasnostima i štetnostima izvršio rangiranje mogućih posljedica po zdravlje zaposlenih, na osnovu čega je i izračunat rizik od nastanka povrede na radu, oštećenja zdravlja ili oboljenja zaposlenog u vezi sa radom.

- Rizici su rangirani kao prihvatljiv, povećan i neprihvatljiv rizik, a sva radna mjesta su i procjenjena kao radna mjesta sa ili bez povećanog rizika. Za sva radna mjesta koja su sistematizacijom utvrđena kao radna mjesta sa posebnim uslovima rada, kao i za radna mjesta koja su procjenom proglašena za radna mjesta sa povećanim rizikom, utvrđeni su od strane specijaliste medicine rada zdravstveni zahtjevi za zaposlene koji se na njih raspoređuju – objašnjava Bulatović.

Ona kaže da je shodno procjeni rizika i prepoznatim opasnostima i štetnostima predložen Plan mjera za smanjenje, sprečavanje ili otklanjanje rizika, kako ne bi došlo do ugrožavanja bezbjednosti i zdravlja zaposlenih. Na osnovu prepoznatih opasnosti i štetnosti i procijenjenog rizika utvrđen je i usvojen i Normativ sredstava lične i kolektivne zaštite .

-Ma koliko dobro i detaljno bila obavljena procjena rizika na radnom mjestu, potrebno je primjenjivati sistem kontinuiranog praćenja opasnosti i štetnosti koje proizlaze iz radnih aktivnosti, jer se procjena rizika ne smije smatrati konačnim i završenim procesom.

Akt o procjeni rizika podliježe izmjeni i dopuni, naročito nakon smrtnog ishoda ili kolektivne povrede, prepoznavanja nove opasnosti ili štetnosti, promjene organizacije ili otvaranja novih radnih mjesta, promjene uslova na radnom mjestu ili procesa rada, kao i kada podaci na osnovu kojih je izvršena procjena više nijesu važeći, ili po nalogu inspektora – istakla je, na kraju, Daliborka Bulatović.

stručnim službama poslodavca, u odnosu na eksterne ovlašćene organizacije.

-Ovakvo opredjeljenje ima višestruke prednosti, pa je i sam Akt o procjeni rizika dobio na kvalitetu, jer neposredni uvid u stanje zaštite na radu i identifikaciju opasnosti i

štetnosti na radnom mjestu, uslove na radu i radnu sredinu, te poznavanje radnih i tehnoloških procesa, procjenu rizika čine realnijom, a time i akt kvalitetnijim dokumentom. Nije zanemarljiva ni značajna finansijska ušteda - kazala je Đurićanin.

REGION 1

Novi dispečerski centar za bolji nadzor nad sistemom

U Regionu 1 u toku je adaptacija prostorija novog dispečerskog centra za upravljanje 10 i 0,4 kV mrežom Nikšića, Vilusa i Plužina gdje su raspoređene jedna TS 110/10kV, devet trafostanica 35/10kV, oko 500 TS naponskog nivoa 10/0,4kV u vlasništvu CEDIS-a i stotinjak trafostanica u vlasništvu trećih lica.

Funkcionisanje Dispečerskog centra u novom, savremeno opremljenom prostoru, značajno će doprinijeti povećanju stabilnosti rada elektrodistributivnog sistema, jer će se obezbijediti brža i bolja komunikacija između organizacionih cjelina iz poslovnih procesa upravljanja i održavanja distributivnog sistema radi obezbjeđivanja koordinacije i sinhronizacije rada.

-Na području Regiona 1 doći će do podizanja nivoa kvaliteta, kako u upravljanju sistemom tako i u brzom reagovanju u svemu onom što su vanredne situacije koje će se dešavati na ovom području. Efikasnijim otklanjanjem kvarova smanjiće se vrijeme trajanja prekida u napajnju potrošača, što je krajnji cilj – kaže Vojislav Čanović, šef Službe za lokalno upravljanje mrežom Regiona 1.

Prema njegovim riječima, to je još jedan pokazatelj da CEDIS planira i donosi odluke koje znače investicije, modernizaciju i bolju uslugu koju pružamo našim korisnicima.

Čanović podsjeća da su se u starom Dispečerskom centru Regiona 1, koji je smješten u TS 35/10 kV „Trebjesa“, istovremeno obavljali poslovi uklopničara i dispečera, dok će u novom upravljati mrežom, na principu dvadesetčetvoročasovnog dežurstva, a smjene će trajati po 12 sati. Na tom specifičnom i odgovornom poslu angažovano je šest dispečera II, a neophodno je da se popuni i sistematizovano radno mjesto dispečer I.

-Nikšićka opština je, inače, najveća u bivšoj Jugoslaviji sa 2.934 km² površine na kojoj je raspoređeno preko 140 km nadzemnih i devet km kablovskih 35 kV vodova, kao i 650 km nadzemnih i 70 km kablovskih 10 kilovoltnih vodova, te oko 1.400 km nadzemne i 60

km kablovske 0,4 kV mreže. Pet od ukupno devet TS 35/10kV imaju stalnu posadu 24 sata (Kličevo, Trebjesa, Bistrica, Vilusi i Brezna), u TS Plužine imamo posadu 12 sati, a preostalih 12 sati „pokriva“ se dežurstvom, dok trafostanice „Mačak“, „Unač“ i „Crkvičko Polje“ nemaju stalnu posadu – navodi Čanović i dodaje da je oko 90 odsto potrošača u Nikšiću uključeno u sistem daljinskog očitavanja potrošnje, a kako je ugradnju novih brojlara pratila i rekonstrukcija niskonaponske mreže na tim trafostanica, znatno su se poboljšali uslovi za kvalitetnije snabdijevanje električnom energijom potrošača.

Milica Čalasan: uklopničar u TS 35/10 kV „Brezna“

Dolazak u trafostanicu bio je dobra životna odluka

Milica Čalasan jedina je žena uklopničar u CEDIS-u. Zaposlena u TS 35/10kV „Brezna“, u avgustu ove godine „zaokružila“ je 30 godina rada u trafostanici. Tokom školovanja i četvorogodišnjeg čekanja na posao nije očekivala da će jednog dana raditi u trafostanici, a još manje kao uklopničar. Završivši elektrotehničku školu u Nikšiću nadala se zaposlenju u HE Piva, jer je vjerovala da će za njenu struku tu uvijek biti posla. Život joj je krenuo nekim drugim smjerom od planiranog, pa je skoro osam godina radila kao matičar u Plužinama. A kad joj je ponuđen posao u Distribuciji nije se dvoumila.

-Pored diplome i rada, u životu je potrebno i malo sreće – da se nađete u dobroj kompaniji koja će vam obezbijediti sigurnost. Upravo to se meni dogodilo – kaže Milica i dodaje:

-Ne znam zašto je posao uklopničara rezervisan za muškarce, kad ga jednako dobro mogu obavljati i žene. To zanimanje samo nije tipično žensko i dobro je što žene sve češće prelaze granice koje su im stereotipno nametnute. Osnovne stvari, vezane za taj posao i o tome šta ti se sve može desiti ako nijesi potpuno posvećen, moraš da znaš. Naravno da svoj posao i trafostanicu „u dušu“ poznajem kad toliko godina drugujemo.

Uz široki osmijeh prisjeća se prvog radnog dana u trafostanici. Usled nevremena i grmljavine izgorela je sklopka i izbio plamen, cijele Plužine ostale su bez električne energije. Iako potpuno „zelena“ u ovom poslu, Milica se dobro snašla. Na „vezi“ sa kolegama iz Plužina i Nikšića, uspjela je da „preživi“. Zahvalna im je što su je odmah prihvatili i uvijek se trudili da joj olakšaju posao.

-Ljudi su iznad svega. Ako vam nije prijatno među saradnicima, teško možete ostati posvećeni i predani tolike godine - kaže.

Milica se tokom svog rada u trafostanici još samo jednom našla u nezgodnoj situaciji, kada je eksplodirala

mjerna ćelija na 35 kV strani, polomivši vrata i stakla na prozorima, ali tada je već bila iskusni uklopničar koji se nije bojavao takvih situacija, duhovito dodaje.

-Gledajući iz današnje perspektive, našla sam se u pravom trenutku na pravom mjestu, iako mi nije bilo lako. Sa suprugom i troje djece živjela sam u službenom stanu u trafostanici. Najteže je bilo zimi kad su djeca jedva stizala pješke do škole, probijajući se kroz smetove. A ja nijesam smjela ni da razmišljam o njima jer sam morala biti potpuno usredsređena na posao. Teško pada i samoća jer su se mještani raselili pa su danas ovdje,

pored mene i supruga još samo dvije starije komšinice koje su mi priticale u pomoć oko djece kad je god to trebalo, jer ovdje ne postoje igraonice i vrtići.

I ona je priticala svojoj drugoj kući kad god je trebalo. Tako je 10 godina naplaćivala električnu energiju na potezu od Pivskog manastira do nove trafostanice u Breznima, gdje je smješteno 11 sela.

-Ostavim djecu kod roditelja, pa pješke od sela do sela. Ne preskočim nijednu kuću. Moj životni moto je bio da dobro i odgovorno radim svoj posao i da iškolujem i vaspitam djecu koja su moj život zaokružila na pravi način- kaže Milica.

Najstariji sin, Mitar, je elektromonter u Regionu 1, kćerka Marijana je završila Pedagošku akademiju, a najmlađi Martin je profesor na Elektrotehničkom fakultetu u Podgorici. Roditeljska ljubav i trud koji uvijek donose ploda i surova pivska klima iskovali su od njih dobre, vrijedne i snažne ljude.

Milici život u gradu nikada nije nedostajao. Voljela je da pročita dobru knjigu, a ručni radovi bili su jedan od njenih hobija koji joj je pomagao u ostvarenju ravnoteže i raspodjeli energije. Ipak, od zaslužene penzije dejeli je svega nekoliko godina, pa će morati da iseli iz službenog stana, a kuća u Nikšiću je nedovršena.

-Samo sam djelimično riješila to važno životno pitanje. Dok su djeca bila mala nikako da dođem na red, a danas je to još teže. Ipak, zahvalna sam svojoj kompaniji u

kojoj sam provela gotovo pola životnog vijeka za sigurnost koju mi je pružila u životu. I ovo preostalo vrijeme radiću krajnje ozbiljno i posvećeno, a kao penzionerka moći ću da se potpuno posvetim svojim unucima kojih imam troje – kazala je Milica. Ljubavi i topline im, sigurni smo, neće nedostajati.

ENERGIJA U SRCU

CEDIS
Crnogorski elektrodistributivni sistem

Visokoškolci dobili uvjerenja o obavljenom stručnom osposobljavanju

Visokoškolcima, koji su prethodnih devet mjeseci sticali praktična iskustva u našoj kompaniji, sredinom oktobra, uručena su uvjerenja o završenom stručnom osposobljavanju.

Prisutne je pozdravila Magdalena Vukčević, rukovodilac Sektora za ljudske resurse, koja je, između ostalog, kazala da su mladi i obrazovani ljudi sigurno ostavili pečat za prethodnih devet mjeseci u našoj kompaniji i da su neki od njih pokazali zavidan kvalitet.

-Trenutno imamo više zaposlenih nego što je to predviđeno budžetom CEDIS-a. Broj novozaposlenih

će, kao i prošle godine, zavisiti od odliva zaposlenih iz Kompanije. U toku je analiza kadrovskih potreba za svaku direkciju, odnosno sektor ponaosob, kao i utvrđivanje prioriteta u vezi sa tim pitanjem od strane menadžmenta CEDIS-a. Našoj kompaniji, svakako, treba podmlađivanje i angažovanje mladih i stručnih kolega – kazala je Vukčević.

Ove godine 38 visokoškolaca dobilo je Uvjerenje o obavljenom stručnom osposobljavanju, a CEDIS će ponovo učestvovati u Programu, pa će se i naredne godine određeni broj mladih ljudi stručno osposobljavati u našoj kompaniji.

Završen trening Liderske vještine

Menadžeri i zaposleni na radnom mjestu od posebnog značaja za Crnogorski elektrodistributivni sistem pohađali su prethodnog mjeseca program edukacije "Liderske vještine" u Baru. Pet dnevnih treninga realizovani su od 02.oktobra do 04.novembra a u obuci je učestvovalo oko 100 menadžera, zainteresovanih za dalji razvoj i napredak menadžerskih vještina.

Učesnici treninga su imali mogućnost da prođu

posebno kreiranu obuku, koja predstavlja svojevrsnu platformu za razvoj baze znanja i poboljšanje vještina kao rukovodilaca, te unapređenje komunikacije i sagledavanje prednosti timskog rada, što će im koristiti u svakodnevnom radu.

- Ako želimo da svoj posao radimo na najefektivniji način, moramo biti otvoreni za stalnu edukaciju, treninge i usavršavanje. Zato ovakvi treninzi treba da postanu lijepa tradicija – rekli su nam neki od učesnika.

Kampanja u Dnevnim novinama

O CEDIS-u ponedjeljkom

Od 12. septembra započeo je u saradnji sa Dnevnim novinama projekat predstavljanja Crnogorskog elektrodistributivnog sistema u tom glasilu, pokrenut kako bi se šira javnost upoznala sa kompanijom koja svojim radom i djelovanjem zauzima istaknuto mjesto u stvaranju stabilnog

privrednog okruženja te uz svoj ogromni rad i zalaganje pridonosi napretku u Crnoj Gori. S tim u vezi, projektom je predviđena kontinuirana kampanja u Dnevnim novinama i to kroz semične objave i promociju djelatnosti i aktivnosti CEDIS-a.

Zaposleni u CEDIS-u učestvovali u Trci zadovoljstva

U popularnoj Trci zadovoljstva u okviru 24. Podgoričkog maratona učestvovalo je i pet zaposlenih u CEDIS-u i dva pripravnika koji su ponosno nosili majice sa našim logom.

Stazu dugu pet kilometara Jelena Milatović, Gordana Kostić, Marija Mujičić, Milan Vojvodić i Slobodan Kovačević, kao i pripravnici Nemanja Vukčević i Milena Vukčević pretrčali su kako bi bili dio ove izuzetne sportske, turističke i zabavne manifestacije koja na najljepši način promovira Glavni grad i zdrave stilove života.

-Svojim učešćem željeli smo da pošaljemo poruku da je zdrav i aktivan život model koji promoviramo za sve pripadnike našeg društva, kao i da podstaknemo građane, posebno mlade ljude, da nam se pridruže i ak-

tivno uključe u ovakve i slične aktivnosti i programe i da razvijaju sportski i takmičarski duh. Ponosni smo što smo trčali zajedno sa preko 1000 takmičara evropske i svjetske maratonske scene iz 39 zemalja koje je i ove, kao i prethodnih godina naš grad domaćinski dočekao i ispratio – rekli su nam naši rekreativci.

Računari za predškolske ustanove

Crnogorski elektrodistributivni sistem donirao je krajem septembra 10 računara javnim predškolskim ustanovama u Podgorici, Nikšiću, Cetinju, Baru, Budvi, Herceg Novom, Kotoru, Tivtu i Beranama. Tim povodom održana je svečanost u JPU „Ljubica Popović“ u Podgorici, gdje su djeca starije grupe izvela prigodan program. Šefica Službe za korporativne komunikacije CEDIS-a, Marija Jovović je istakla da je CEDIS i ovog puta pokazao da je kompanija koja se ne bavi samo distribucijom električne energije za oko 380.000 korisnika, već svoje aktivnosti usmjerava i na pružanje podrške razvoju različitih oblasti, među kojima je i obrazovanje, kao važan segment razvoja crnogorskog društva. „Donacijom 10 računara javnim predškolskim ustanovama u Crnoj Gori, CEDIS pruža području u smislu tehničke opremljenosti, što će svakako uticati na kvalitetniju primjenu servisa koji će omogućiti lakšu komunikaciju roditelja sa predškolskim ustanovama“, naglasila je Jovović i podsjetila da je ovo samo jedna od aktivnosti koju je CEDIS kao odgovorna kompanija realizovao u prethodnom periodu, kao i da će u narednom periodu nastaviti da pruža podršku su-

bjektima koji se bave obrazovanjem, zdravstvom, naukom, kulturom, sportom i zaštitom životne sredine. U ime direktora javnih predškolskih ustanova kojima su donirani računari, direktorica JPU „Ljubica Popović“, Slavica Luburić, zahvalila je CEDIS-u na donaciji, ističući da će im računari svakako pomoći u daljem radu i realizaciji planiranih aktivnosti. Direktorica Direktorata za predškolsko i osnovno obrazovanje i vaspitanje i obrazovanje i vaspitanje lica sa posebnim obrazovnim potrebama, Arijana Nikolić Vučinić je istakla da će donacijom CEDIS-a tehnička opremljenost vrtića biti mnogo bolja i da će im novi računari biti od pomoći da u narednom periodu na adekvatan način odgovore prilikom uvođenja i realizacije servisa. Ona je dodala da bi društvena odgovornost koju pokazuje CEDIS trebalo da bude primjer drugim kompanijama u Crnoj Gori u prepoznavanju potreba društva. Predstavnicima CEDIS-a zatim je uručena slika koju su naslikala djeca JPU „Ljubica Popović“, a potom je izveden prigodan program, koji je mali Aleksa najavio riječima: „Dok smo raspjevani, sve nam je lako i želimo da uvijek ostane tako“.

